תלמוד בבלי · אחרונים · הגהות יעב״ץ · סדר קדשים

הגהות יעב"ץ על תמורה

רבי יעקב ב"ר צבי [היעב"ץ] עמדין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

הגהות יעב"ץ על תמורה

רבי יעקב ב"ר צבי [היעב"ץ] עמדין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/הגהות-יעבץ-על-תמורה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב. 5
דף ב: 5
דף ג. 5
דף ג: 5
דף ד. 5
דף ד: 6
דף ה. 6
דף ה: 6
דף ו. 6
דף ו: 6
דף ז. 6
דף ז: 7
דף ח. 7
דף ח: 7
דף ט. 7
דף ט: 7
דף י. 8
דף י: 8
דף יא. 8
דף יא: 8
דף יב. 8
דף יב: 9
דף יג. 9
דף יג: 9
דף יד. 9
דף יד: 9
דף טו. 10
דף טו: 10
דף טז. 10
דף טז: 10
דף יז. 10
דף יז: 11
דף יח. 11
דף יח: 11
דף יט. 11
דף יט: 12
דף כ. 12
דף כ: 12
דף כא. 13
דף כא: 13
דף כב. 13
דף כב: 13
דף כג. 13
דף כג: 14
דף כד. 14
דף כד: 14
דף כה. 14
דף כה: 15
דף כו. 15
דף כו: 15
דף כז. 15
דף כז: 15
דף כח. 15
דף כח: 16
דף כט. 16
דף כט: 16
דף ל. 16
דף ל: 17
דף לא. 17
דף לא: 18
דף לב. 18
דף לב: 18

דף לג. 18
דף לג: 18
דף לד. 19

דף ב.

תד"ה הא גופא וכו' (בסה"ד) דתמורת נשים "קדשה" ואהני מיעוטא דלא "קרבה" לכך וכו' כצ"ל:
תד"ה תחילת וכו' ולהכי לא קרי וכו' כמו במסכת וכו' כצ"ל:
ד"ה ורבי מאיר וכו' וא"כ אית ליה "דממיר" דהא כצ"ל:

דף ב:

גמ' מה תחלת הקדש יורש ממיר וכו' כצ"ל וכן צ"ל בכל המס':
שם בעי רמי וכו' לא תבעי לך דכיון דאקדושי כצ"ל:
שם לרבות מופלא הסמוך לאיש דקדשו וצ"ל דהקדשו:
שם ורמי בר חמא וכו' לא קמיבעיא "ליה" כי קמיבעיא "ליה" וכו' כצ"ל:
שם בהקדיש עובד כוכבים ומתכפר "ישראל" כצ"ל:
רש"י ד"ה ואין מביאין וכו' דנכרי ששילח עולתו ודמי "נסכיה" וכו' כצ"ל:
ד"ה בד"א וכו' דקאמר תנא קמא "אין" מועלין כצ"ל:

דף ג.

תד"ה ויליף וכו' וכתב בה וכו' כצ"ל:

דף ג:

גמ' מתקיף לה וכו' התם "הא" מעשה כצ"ל:
רש"י ד"ה דומיא דשבועות וכו' כדמפקינן כצ"ל:

דף ד.

גמ' ודמעך זו תרומה ואמרה תורה לא וכו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ואם אמר וכו' תהא מעשרות של כצ"ל:
תד"ה מעשרותיהם וכו' הכא כיון דעתיד לתקוני כצ"ל:
ד"ה ואתמר וכו' דאמר מעשר של זו בזו מעושרת כצ"ל:
בא"ד אם קבע מעשרותיה בתוכה כצ"ל:
ד"ה שהקדים וכו' ומפרש טעמא במשנה כצ"ל:

דף ד:

רש"י ד"ה לאו שניתק וכו' ונתקיה "ללאויה" וכו' כצ"ל:
תד"ה (בע"א) שהקדים וכו' שאין בה אלא ב' שמות וכו' כצ"ל:

דף ה.

גמ' שאני התם דאמר קרא ראשיתם ראשית וכו' וכן אמר ר' אילעא ראשיתם ולרבא כצ"ל:
ד"ה גרוע לא וכו' דקאמר רחמנא לא תעבד וכו' כצ"ל:

דף ה:

גמ' הן קרבין ואין תמורתיהן קרבין כצ"ל:
שם ומוציא אני את השבלים שאינן וכו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ותנן וכו' לפי שהנאתן וכו' כצ"ל:
ד"ה שאני התם וכו' בהווייתיהן "יהיו" כצ"ל:

דף ו.

גמ' א"ל רב אחא וכו' שינויי אביי וכו' כצ"ל:
רש"י ד"ה בלא תעשה וכו' לאו אמור כצ"ל:
תד"ה מחזיר וכו' המלוה חברו לא ימשכננו וכו' כצ"ל:
תד"ה והשתא וכו' אלא שהוא בדה. נ"ב יש גורסין בדא והמכוון אחד:

דף ו:

גמ' מכדי אין הגורל קובע אלא בדבר הראוי "לשם" וכו' ומזווג לו כצ"ל:
רש"י ד"ה בשינוי קונה וכו' דקראי ונ"ב. נ"ב ר"ת ונראה בעיני:

דף ז.

גמ' (בסוף העמוד) אפילו מקדיש ליה לדמי כצ"ל:
רש"י ד"ה שרוע "שנשתבר אחד מאבריו" כצ"ל:
ד"ה שמא לא וכו' והביא בעלת מום "שתקדש" וכו' כצ"ל:
תד"ה ומיד וכו' אבל איפכא ליכא "למיבעי" כצ"ל:
ד"ה אלא בתם וכו' וקשה להר"ר ר"ם וכו' אדעתיה "לאקרוביה" והלא וכו' כצ"ל:

דף ז:

גמ' נדבה תעשה "אלו" קדשי וכו' כצ"ל:
שם מזבח ת"ל ולנדר לא ירצה "אלו" קדשי וכו' כצ"ל:
שם ותיובתא דאביי אמר "לך" וכו' כצ"ל:
שם במשנה אין ממירין בהן אף וכו' כצ"ל:
שם אמר ריב"נ מה לי וכו' שאין זוכין בהם וכו' תאמר בבכור שזוכין בו וכו' כצ"ל:
רש"י ד"ה (בסוף העמוד) מי קתני וכו' "דתשמע" מינה כצ"ל:
ד"ה הא גופה וכו' דלית ביה זכייה כצ"ל:

דף ח.

גמ' בכורן "ירעה" עד "שיסתאב" ויאכלו כצ"ל:
שם אי אמרת בשלמא אית "ליה" לכהן וכו' ליתי גזבר "ולשקליה" כצ"ל:
שם יהבינו ליה לכהן "במומיה" אנהו וכו' כהן "מפקעו" ליה "מכהנים" כצ"ל:
שם לא "מצינן" מדחיא ליה וכו' כצ"ל:
שם יצאו בכור ומעשר "שאינן בכלל בהמתה" כצ"ל:
רש"י ד"ה אלא לאו וכו' אני כהן "ובכורי" אני אוכלנו כצ"ל:
ד"ה לעולם וכו' להו לכהנים "במומיה" דאע"ג כצ"ל:

דף ח:

גמ' מיתיבי וכו' אם אינו ממיר בחטאת וכו' אין זוכין וכו' תאמר בבכור שזוכין בחיי' וכו' וקתני זוכין וכו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ליכול מר דמברי שבשר בכור "בריא" לאכול כצ"ל:

דף ט.

גמ' אמר "להו" ר"ש מן וכו' אמר "להו" איהו כצ"ל:
רש"י ד"ה מאי טעמא וכו' אמר להו כצ"ל:
תד"ה איזהו וכו' שהרי הכא "הראשון" הוא הנתפס כצ"ל:

דף ט:

גמ' בעי ר' אבין וכו' וחיללו בחברו וכו' כצ"ל:

דף י.

גמ' בעי רמי בר חמא מקדיש מוסיף חומש או "מתכפר" מוסיף כצ"ל:

דף י:

גמ' (בריש העמוד) לאמיה "הוא" בכלל אמיה כצ"ל:
שם משום דאמיה חזיא "לגופה" כצ"ל:
שם ואסורה בעבודה משום "כחש" עובר כצ"ל:
שם ומי אלימא קדושת דמים "דאסרה" ליה כצ"ל:
שם אלמא קדושת דמים "אסרה" ליה כצ"ל:
שם הא"ר יהודה וכו' אמר "ליה" הכא כצ"ל:
רש"י ד"ה לעוברה וכו' "דאקדשה" לאמיה כצ"ל:
ד"ה ותרתי וכו' חשוב הלוד כצ"ל:
ד"ה כחש עובר כצ"ל:
תד"ה (בע"א) ואזדא וכו' דמיד "דהאם" קדושה כצ"ל:
ד"ה אבל הכא דאקדשה כצ"ל:

דף יא.

גמ' ב"ה סבר דאמיה לא "מיקדשא" כצ"ל:
רש"י ד"ה מאי לאו וכו' חלה על העוברין מכח עצמם כצ"ל:
תד"ה הכי קאמר וכו' (בסה"ד) לא הקדישו אי לא כצ"ל:

דף יא:

גמ' מפני "כחש" עובר כצ"ל:
רש"י ד"ה באומר הרי וכו' אם היה נוטלו פשטה כצ"ל:
בא"ד והרי קנה זוז הלכך כצ"ל ותיבת וזוז נמחק:
ד"ה מפני כחש וכו' איכא כחש עור כצ"ל:

דף יב.

גמ' (בריש העמוד) וכי ירחק וכו' כצ"ל:
במתני' ואין בית הפרס עושין. צ"ל עושה:
רש"י ד"ה (במתני') ואין בית וכו' דלימא שהמחרישה כצ"ל:

דף יב:

גמ' בשנים ושלשה כלים פוסל. צ"ל פוסלים:
פיסקא ואין מי חטאת נעשה. צ"ל נעשים:
רש"י ד"ה מטהרת וכו' ממים של גשמים כצ"ל:
תד"ה (בעמוד א') ואין וכו' דאמר נועלין המרחצאות כצ"ל:
בא"ד ואי שאיבה מטהרה. צ"ל שאובה וכן בכל הענין:

דף יג.

גמ' (בסוף העמוד) משמע קרבן יחיד וכו' וקרבן בדק הבית "מנין" ת"ל כצ"ל:
רש"י ד"ה לרבות שוגג וכו' והמיר לבן (זו) נמחק תיבת זו:
תד"ה מתני' וכו' תרומתן אינה כצ"ל:

דף יג:

גמ' (בריש העמוד) למה יצאת. צ"ל יצא:
שם אי הכי (דבעיא) ר' אבין. צ"ל דבעי וכו':
שם (בסוף העמוד) קדושה אחת לא כצ"ל ותיבת אי נמחק:
רש"י ד"ה אי הכי וכו' עולת הבהמה "ממותרות" לא:

דף יד.

במשנה א"ר מאיר וכו' אלא שזמנן קבוע כצ"ל:
גמ' (בסוף הדף) אמר אי אשכחית דכתיב אגרתא כצ"ל:
רש"י ד"ה אמר רב דימי אי אשכחית אינש כתיבי איגרתא כצ"ל:

דף יד:

גמ' מי אפשר למשלחה וכו' כותבי הלכות כשורפי תורה כצ"ל:
שם אמר ר"פ השתא וכו' נזדמנו "לו" נסכים בלילה מקדישן בלילה ומקריבן כצ"ל:
שם (בסוף הדף) דתניא אותה וכו'. נ"ב זבחים קיח ע"ב:
רש"י ד"ה שלמי פסח וכו' לא צריכי ריבוי לרבינהו כצ"ל:
ד"ה אשר נדרתי וכו' משמע בחברון. צ"ל לחברון:
תד"ה דברים וכו' וקריאת שמע. נ"ב כדתנן תמן בשקלים פ"ד:

דף טו.

גמ' אפיך ר"י וכו' כצ"ל:
שם לעולם לא תפיך ולא קשיא כצ"ל:
תד"ה ושלשים וכו' וירבו הימים ויהיו עד תיבת עד. נמחק:

דף טו:

גמ' א"ר יוסי הבאים מהשבי בני הגולה הקריבו עולות וגו' פרים שנים עשר וגו' אילים תשעים וששה כבשים שבעים ושבעה צפורי וכו' כצ"ל:
שם ורבים מהכהנים והלוים וכו' זה הבית בעיניהם וכו' כצ"ל:
שם אם רבו טהורין. צ"ל מטהרין:
רש"י ד"ה אף אותה חטאת כצ"ל:
ד"ה (בסוף הדף) ורבנן וכו' וקתני דלא מצאו בהן. צ"ל בו:
תד"ה על וכו' ואמטול הכי כצ"ל:
ד"ה והא וכו' דאמר והא אין כפרה וכו' וכ"ש אם הפרישו כצ"ל:

דף טז.

גמ' א"ל הקדוש ברוך הוא וכו' לך וטרדם וכו' "במתניתא" תנא כצ"ל:
שם ויתן לה (כלב) את. תיבת כלב נמחק:
שם והרבית את גבולי והיתה ידך עמי ועשית מרעה כצ"ל:
שם והרבית את גבולי בתלמידים והיתה ידך עמי וכו' ועשית מרעה כצ"ל:
שם והרבית את וכו' והיתה ידך עמי ועשית מרעה כצ"ל:
שם ויבא לו אלהים. נמחק תיבת לו:

דף טז:

גמ' וקשיא להו "אי" ס"ד וכו' כצ"ל:
שם (בסוף העמוד) ואינה יוצאה לחולין כצ"ל:
תד"ה רבי נתן וכו' והשלישית ירעו. צ"ל תרעה:
בא"ד וגם שכחו אם היא מן השנים או (מן) השלישית. נמחק תיבת מן:

דף יז.

רש"י ד"ה קרב במינו וכו' דתמיה אינשי. צ"ל לאינשי:

תד"ה אכנס וכו' וזו תהיה קדושה מדעתיה. צ"ל מדעתי:

דף יז:

גמ' א"ל רב ספרא לאביי ואפיך אנא כצ"ל:
רש"י ד"ה ואליבא דר"א וכו' ה"נ קרבי ואע"ג דאמייהו לא כצ"ל:
ד"ה אבל גבי וכו' דאין "שם" שלמים כצ"ל:

דף יח.

גמ' באשם רועה לעולם הלכתא גמירי לה כצ"ל. נ"ב כנ"ל ואפשר ליישב ג"כ גי' הדפוס דדמיה לעולם אזלי:
שם תיפוק "ליה" מזכר וכו' ותיפוק "ליה" כולהו כצ"ל:
שם עד כאן לא פליג ר"א עליהו דרבנן. כצ"ל:
שם מתוך מעשיו נכרת מחשבתו כצ"ל:
רש"י ד"ה גזירה וכו' ה"ט דלא גזור כצ"ל:
תד"ה אפילו וכו' ור"י מפרש מדמרגייהו כצ"ל. ונ"ב לר"י נמי הגרסא דל"א ממרגייהו מ"ם שרשית וק"ל:
בא"ד דסד"א כיון שהם תשושי כח כצ"ל:
ד"ה אמר ר"א וכו' ורבי שמעון סבר דכ"ע (אחר). צ"ל אמרי:

דף יח:

גמ' ורמינהו תמורת אשם ולד "תמורתו" כצ"ל:
שם רבא אמר עד כאן לא קאמר ר' אליעזר. צ"ל אלעזר וכצ"ל בכל הסוגיא:
רש"י ד"ה בכל יום וכו' ובאת שמה והבאתם שמה כצ"ל:
ד"ה מהו אומר התודה יקריב כצ"ל:
ד"ה יקריבנו וכו' כדגמרינן לה מאם כצ"ל:
ד"ה ובסיפא גבי וכו' לא "יקרב" אלא דמיו כצ"ל:

דף יט.

גמ' מודי רבי אליעזר. צ"ל אלעזר:
שם המפריש נקבה לפסחו תרעה עד שתסתאב ותמכר כצ"ל:
שם אחר הפסח תרעה עד שתסתאב ויביא וכו' כצ"ל:

שם ואמר רבי אלעזר יקרב כו' א"ל ר' אלעזר כצ"ל:
שם א"ה נפליג נמי וכו' אין ה"נ ופליג כצ"ל:
שם ואמר ר' אלעזר הוא עצמו יקרב כצ"ל:
שם (בסוף הדף) אבל "הוא קדש" א"ל כצ"ל:
רש"י ד"ה אבייי אמר וכו' דטעמיה דרבי אלעזר וכו' דרבי אלעזר בכולהו כצ"ל:
תד"ה אלא וכו' ועוד דהא לכשימכרנה דמיה כצ"ל:
בא"ד אי אפשר "להעמידו" כצ"ל:
ד"ה אי הכי וכו' בסה"ד דפסח וכו' קרב שלמים כצ"ל:
ד"ה אבייי אמר וכו' אבייי "בא" לפרש כצ"ל:
בא"ד א"כ "תדחה אמו" ממה וכו' א"כ "תדחה" אמו כצ"ל:

דף יט:

גמ' ומודי ר' אליעזר. צ"ל אלעזר וכן צ"ל בסמוך:
שם דלא אקדשה לאמה קדוש עוברה כצ"ל. ונ"ב בתמיה:
שם דלא חזיא למלתה וכו' אמר רב היינו "טעמא" כצ"ל:
שם א"ל רב חייא בר (אבין). צ"ל אבא:
שם דתניא אשם והביאו בן שנה "כשרים" כצ"ל:
רש"י ד"ה קמ"ל דטעמיה דר' אליעזר. צ"ל אלעזר:
ד"ה אי הכי וכו' לאשם דאמיה "לא" היא כצ"ל:
תד"ה פשיטא וכו' דבנה קרב (באשם). צ"ל אשם:
ד"ה ר"ש וכו' אבל לר"ש בן יהודה וכו' דרבי (אליעזר) צ"ל אלעזר:

דף כ.

גמ' ר"א אומר וכו' ודמיהן "יפלו" עם וכו' כצ"ל:
רש"י ד"ה מכח קדושה וכו' דסתמא לעולה. צ"ל לעולות:
תד"ה דהא איכא וכו' למצוא נקבה בעולת "העוף" בהאי כצ"ל:
ד"ה ימכרו וכו' דאינם יוצאים מידי כצ"ל:

דף כ:

במתני' ויפלו דמיהן לנדבה וכו' יביא בדמיהן עולות כצ"ל:
שם וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה וכו' יביא בדמיהן עולה כצ"ל:

גמ' אבל גבי וכו' ולד תמורתו אימא כצ"ל:
תד"ה אבל וכו' (בסה"ד) דמיה קריבין לעולה ס"ל כצ"ל:

דף כא.

גמ' דחיקי בבלאה כגון שילדו כצ"ל:
גמ' אמר רבא בר רב עזא "בעו" כצ"ל:
שם בעו במערבא המטיל כצ"ל:
שם ת"ל ואכלת לפני ה' אלהיך "וגו'" מעשר דגנך תירושך וכו' כצ"ל:
תד"ה הכי גריס וכו' (בסה"ד) אף לאחר חורבנו כצ"ל:

דף כא:

גמ' ת"ל ואכלת לפני ה' אלהיך "וגו'" מעשר דגנך תירושך וכו' כצ"ל:
שם בן עזאי אומר יכול יעלה וכו' כצ"ל:
שם מעשר דגנך "תירושך" כצ"ל נמחק אות ו' וכן לקמן:
שם מאי דרשי ביה מיבעי "להו" לכדתניא כצ"ל:

דף כב.

גמ' לפי שאין חטאת צבור מתה כצ"ל:

דף כב:

גמ' עד כאן לא קאמרי רבנן "אבודה" בשעת כצ"ל:
שם אמר אביי נקטינן אבודה ולא גנובה אבודה ולא וכו' היכי דמי אבודה כצ"ל:
מתני' יוליכם לים המלח המפריש מעות "לחטאתו" ויאבדו כצ"ל:
שם המפריש חטאתו ואבדה כצ"ל:
שם המפריש חטאתו וכו' עד שנמצאת הראשונה "והרי" שתיהן כצ"ל:
שם אלא שנמצאו מאחר וכו' המפריש חטאתו והרי וכו' ויביא וכו' ר' אלעזר וכו' כצ"ל:
שם (בסוף העמוד) השני "יוליכם" לים המלח כצ"ל:
רש"י ד"ה נקטינן כו' ואם "הוחזרה" לו כצ"ל:

דף כג.

גמ' המפריש חטאתו ואבדה כצ"ל:

תד"ה אוכלין וכו' ואח"כ יכנסו ויאכלו המנחה כצ"ל:

דף כג:

גמ' המפריש מעות לחטאתו כצ"ל:
שם ואלא אליבא דרבנן פשיטא ליה. צ"ל להו:
שם וזהב לכפורות כצ"ל:
שם ואמרי לה ר"ש א"כ בטלת כצ"ל:
רש"י ד"ה "מילתא דפסיקא" וכו' דזימנין דרועה זמנין כצ"ל:
ד"ה הכא נמי וכו' כלומר לא תימא הא "מחד" כצ"ל:
בא"ד והאי דתנא מאלו "ומאלו" ולא כצ"ל:
ד"ה וזהב לכפורות וכו' כפורות היינו מזרק כצ"ל:
ד"ה שאין עורה וכו' ומוכרין אותה כצ"ל:
תד"ה הא מאחת מהן יוליכם לים כצ"ל:

דף כד.

גמ' תנן המפריש חטאתו והרי כצ"ל:
תד"ה ואידך וכו' ה"ל כאחריות ולא כצ"ל:
בא"ד ולא הוי "כאחריות" אבל כצ"ל:

דף כד:

גמ' (בסוף העמוד) אידך נהוי בקדושתה דאמיה כצ"ל:
תד"ה כיצד וכו' דלא נחתיה מקדושתיה אבל שלמים לא דנחתיה מקדושתיה ואם כצ"ל:
ד"ה קסבר וכו' ואין דעתו על בעלי כצ"ל:
בא"ד והא דקאמר אין קדושה "חלה עליהם" היינו קדושת כצ"ל:
בא"ד דמהו דתימא "דליקדש" אגב אמיה כצ"ל:
ד"ה הא עדיפא וכו' גבי מרי בר רחל כו' וכלו חיותא כצ"ל:

דף כה.

גמ' ולדי קדשים בהוייתן הן קדושים. נ"ב עי' זבחים קיד ע"א:
שם שכן קדושה "חלה" עליה כצ"ל:
רש"י ד"ה הא תפסתינהו וכו' משעת התחלת יצירתן כצ"ל:

דף כה:

והא תניא נראין "הדברים" שהעבד כצ"ל:

דף כו.

גמ' עושה תמורה ותמורתה כיוצא בה כצ"ל:
תד"ה מהו וכו' וחציה שלמים אלא דעתיה כצ"ל:

דף כו:

רש"י ד"ה בעלי וכו' משום דיחוי "קמא" כצ"ל:
תד"ה שמע מינה וכו' (בסה"ד) דבעלי חיים נדחין "ואנא" לרבנן אמרי וכו' כצ"ל:

דף כז.

גמ' היו לפניו שתי בהמות של קודש בעלות מום כצ"ל:
שם לא שביק איניש היתירא ועביד איסורא היו כצ"ל:
שם מי "אמרינן" תמימה וכו' כצ"ל:
פיסקא אם היה הקדש כצ"ל:
שם (בסוף העמוד) צריך להעשות דמים כצ"ל:

דף כז:

גמ' ואפיך ומי מצית אמרת אפיך הניחא כצ"ל:
שם היכי אפיך להא אמר רבי ירמיה לא תפיך כצ"ל:
שם ואיבעית אימא לעולם לא תפיך כצ"ל:
שם ואע"ג דאתו בו מאה לא כצ"ל:
שם והאמר רב ספרא היכא אמרינן כצ"ל:
שם צריך להעשות דמים מדבריהם כצ"ל:
מתני' היו לו דבריו קיימין כצ"ל:
רש"י ד"ה אבל שיימוה וכו' אפי' הדר בי מאה כצ"ל:

דף כח.

גמ' ומה בעל מום שלא נעבדה בה כצ"ל:
שם חורש בשור וחמור יוכיח שנעבדה בו כצ"ל:

שם טול לך מה שהבאת הרי שנעבדה בהן כצ"ל:
תד"ה והרובע וכו' והכא משני להו בעלמא כצ"ל:

דף כח:

גמ' הואיל והוא מותר יכול יהא ציפויו מותר כצ"ל:
רש"י ד"ה הכי (קאמר). נ"ב שצ"ל גרסינן:
תד"ה אמר וכו' אתנן ומחיר וכו' מומן ניכר כצ"ל:

דף כט.

גמ' אלא מעתה אייתי אימרא כצ"ל:
שם אין מוקצה אסור אלא עד שיעבדו "בו" כצ"ל:
שם עולא נמי כי קאמר הוא דשפי. נ"ב נ"ל דספי בסמ"ך צ"ל:
שם הוא תני לה וכו' מאי מעשה עד שיגזזו כצ"ל:
מתני' וכן האומר לחברו הי לך כצ"ל:
גמ' דכולהו מכח אתנן קאתו כצ"ל:
רש"י ד"ה שאינו עוברת וכו' ולמעלה ומהכא נפקא כצ"ל:
תד"ה אלא וכו' לצורך המשרתים אבל אם. נמחק תיבת אם:

דף כט:

גמ' מי מצי' מקרבא ליה ואיש כצ"ל:
שם אבל הקדישתו בשעת כצ"ל:
שם ואיבעית אימא וכו' הא יהביה לה כצ"ל:
שם דאמר קרא ולא יחלל וכו' יצאה כותית כצ"ל:
שם ורבא אמר אחת זו ואחת זו אתננה כצ"ל:
רש"י ד"ה בטלה זה הואיל דיהביה בשעת כצ"ל:
ד"ה האי "יהביה" ניהלה כצ"ל:
ד"ה עד יום פלוני אם לא וכו' מילתה דדידה הוה ביאה כצ"ל:
ד"ה תועבה כתיב וכו' את כל התועבות האל כצ"ל:

דף ל.

מתני' האומר לחברו הי לך טלה כצ"ל:

שם אתנן כלב ומחיר כצ"ל:
רש"י ד"ה ובנין אב וכו' דהא רבא וכו' אף דזונה נמי ודלא כרבי אלעזר כצ"ל:
ד"ה מחיר זונה וכו' וקנאה לשפחתו כצ"ל:
תד"ה (בדף הקודם) גרסא וכו' (בסה"ד) ולאפוקי מדר' אלעזר כצ"ל. וכן צ"ל בסמוך:
ד"ה ואידך לישתרו וכו' פריך להו ממתניתין דלא כוותיהו כצ"ל:
בסה"ד אבל הני תערובתן בהיתר כצ"ל:

דף ל:

גמ' מנא הא מלתא דאמרי רבנן אבל אין זנות לבהמה א"ל לא נשתמיט קרא כו' כצ"ל:
שם אמר רבא וכו' היא וולדה נרבעה ולד נגחת אסורה כצ"ל:
מתני' כל הקדשים וכו' אין פודין "אותן" כצ"ל:
גמ' ולב"ה הכתיב גם גם לב"ה קשיא וכו' דברי ר' אליעזר כצ"ל:
שם ר' יוסי בר יהודה אומר אין עושין "ממנו" ריקועין כצ"ל:
שם אמר רב נחמן מחלוקת שעיברו. צ"ל שעברו וכן בכל הענין:
שם דר' אליעזר סבר כצ"ל:
שם ורבנן סברי לאו ירך אמו הוא אבל נרבעו. נ"ב בין לר"ן בין לרבא צ"ל אחת משתים. אם דלית להו הא דאיתא בר"פ א"מ עובד כוכבים חס על בהמתו שלא תעקר. א"ד אית להו. וס"ל כר"י התם גבול יש לה:
רש"י ד"ה תניא נמי וכו' מייתי לה "וגמגום" כצ"ל:
תד"ה מנא הא וכו' דודאי "רבא" מפרזיקא כצ"ל:
בא"ד מעשה בריבה אחת וכו' מכבדת "הבית" ורבעה כצ"ל:
ד"ה דניחא ליה בנפחיה תימה כצ"ל:

דף לא.

גמ' למ"ד טרפה יולדת משכחת כצ"ל:
שם אפי' רבנן מודו א"ל רבא. צ"ל רבה:
מתני' חייבין "עליהן" משום כצ"ל:
רש"י ד"ה הכי נמי וכו' לעיל. נ"ב (דף כט ע"א):
בא"ד דמוקצה הוא דאסיר כצ"ל:

דף לא:

גמ' אמר רבינא לאתויי שפויי וניבא. צ"ל ונבייה:

דף לב.

גמ' ולא שנא מפיק להו וכו' והא לא "תניא" כצ"ל:
רש"י ד"ה אמר עולא וכו' חרם "קדש" קדשים כצ"ל:
תד"ה מקדישין וכו' (בסה"ד) לפיכך אין בידו להתפיסן כצ"ל:
תד"ה והאמר וכו' הך ברייתא דלעיל דשיירה לקדשי מזבח לומר דחיילא עליה כקדש עילוי כצ"ל:

דף לב:

גמ' גזברין בלבד לעולא מדרבנן וקרא למעילה הוא דאתא כצ"ל:
שם למה לי קרא קדשי. צ"ל קדש וכן בכל הענין:
שם וזה וזה מודים לר"ש כצ"ל:
שם תניא כוותיה דר"י אם. צ"ל ואם:
רש"י ד"ה מיקרבי וכו'. נ"ב לשון זה מהירושלמי:
תד"ה (בע"א) והאמר וכו' שהגזברין יעכבו אותה "מלשוחטה" עד כצ"ל:

דף לג.

גמ' אמר רב גידל וכו'. נ"ב צ"ע שם אמורא הנזכר כאן שהוא דבר זר מאד שרב יפרש דברי ר"ל. ושמא י"ל רב נמי כר"ל הוה ס"ל ולאו עליה דר"ל אמר דתלמודא הכי מסדר מיליה דשייכי בדר"ל:
שם בד"א בקדשי ב"ה אבל בקדשים. תיבת בקדשים נמחק וצ"ל קדשי מזבח:
רש"י ד"ה ור' יוחנן וכו' קדשי מזבח לא היו "בכלל" ואפילו כצ"ל:
ד"ה נפלי"ג וכו' דקאמרי אינהו יקברו ואינהו. צ"ל ואיהו:
תד"ה רשב"ל וכו' דחזי להקרבה "ומחמיר" ביה כקדושת מזבח כצ"ל:

דף לג:

גמ' אמר ליה ר"פ לאביי ואמרי לה רבא. צ"ל לרבא:
שם אפי' בעל מום מעיקרו "היה" בכלל כצ"ל:
מתני' את שדרכו להשרף ישָׂרף ואת שדרכו וכו' כצ"ל:

תד"ה משום וכו' ושינה בהן להקדיש שלא כמצותן כצ"ל:
ד"ה הנשרפין וכו' לשורפן אמרינן שעשה וכו' נעשית מצותן כצ"ל:

דף לד.

גמ' אמר מר וכו' סתם לן תנא כר' יהודה. נ"ב דשמעינן ליה דפליג ארבנן ור"ש כותיה דר"י ס"ל בהא:
שם תניא אמר ר"י וכו' אבר "וזורקה" כצ"ל:
רש"י ד"ה (בריש הדף) אשם תלוי והשתא הוו חולין. נ"ב עמ"ש בגליון בה"ז:
ד"ה מלא הסיט מלא הרחקת גודל. נ"ב לפמ"ש רש"י בפרק האורג [דף קו ע"א] צ"ל כאן אמה אך עיין בתוס' מנחות (לה ע"ב) על אצבע צרדה ותראה פירושים שונים:
רש"י ד"ה ליבטיל ברובא וכו' במשמע. צ"ל משמע:
ד"ה הא מני דהשתא. צ"ל השתא:
ד"ה מ"ט וכו' ואתו למשרייא. נ"ב לאפרן והגה"ה שבגליון נ"א למשדייהו נמחק. ונ"ב הגה"ה משובשת:
ד"ה דם הנדה וכו' בסה"ד ושרי "אפריה" כצ"ל:
תד"ה ונשרפין וכו' מיהו יש לישב דלא אמתני' נקטיה כצ"ל: